

Mgr. Martina Lizáková, Spojená škola, Pod papierňou 2671, 085 01 Bardejov

Artefiletika ako preventívna sociálno-výchovná činnosť v škole

október - február

Rozvíjanie sociálnych kompetencií u žiakov zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia pomocou techník artefiletiky

v Bardejove, dňa 05. 02. 2019

Sociálne kompetencie žiakov zo SZP navštevujúcich našu ŠZŠ sú na veľmi nízkej úrovni

- **nedostatky v komunikácii** – vyjadrovanie je neadekvátne, nedokážu pomenovať čo si myslia, čo prežívajú, čo cítia, nedokážu aktívne počúvať a rešpektovať názorové odlišnosti členov skupiny, je pre nich náročné uzatvárať dohody, často sa verbálne urážajú a vysmieávajú,
- **ťažkosti pri spolupráci** – výrazné problémy sa vyskytujú, ak majú pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách,
- **neochota vnímať prania a potreby iných a vychádzať im v ústrety** – neprejavujú primeranú úctu a ohľaduplnosť k ostatným ľuďom,
- **nerešpektovanie osobného priestoru iných** – presadzujú seba na úkor druhých, nerešpektujú hranice, nevážia si veci druhých ľudí.

Techniky

- So psíkom je zábava.
- Otvorme okno dokorán.

Ciele

- viesť zmysluplnú komunikáciu, voliť vhodnú formu a obsah vyjadrení,
- vedieť aktívne počúvať a primerane argumentovať,
- rešpektovať názorové odlišnosti medzi členmi skupiny,
- na základe ohľaduplnosti a úcty pri jednaní s druhými ľuďmi prispievať k upevňovaniu dobrých medziľudských vzťahov,
- vnímať prania iných a vedieť im vychádzať v ústrety,
- vedieť rešpektovať osobný priestor druhého človeka,
- pomocou výtvarných techník rozvíjať tvorivosť a kreativitu.

Cieľová skupina – žiaci špeciálnej základnej školy 4., 5., 6. ročník, variant A.

Pracovné pomôcky – baliaci papier formát A1, pastelky, obrázky psíkov, lepidlo, PC – hudobná skladba.

Forma práce – skupinová – 3 až 6 žiakov.

Priebeh činnosti pri technike So psíkom je zábava

- Žiaci si posadajú na zem okolo baliaceho papiera.
- Každý z nich si z kôpky viacerých obrázkov psíkov vyberie 1 ľubovoľný obrázok a nalepí ho kdekoľvek na baliaci papier.
- Postupne jeden po druhom reflektujú, na základe čoho si vybrali práve takého psíka, čím ich zaujal, čo sa im na ňom páči, čo majú so psíkom spoločné.
- Vezmú si pastelky a dotvárajú obrázok svojho psíka (dokresľujú dvor, plot, psiu búdu, lúku a pod.).
- Spoločne diskutujú o tom, na čo sa psy využívajú, pri akých príležitostiach pomáhajú, aké sú ich pozitívne alebo negatívne stránky, kedy a ako môžu byť nebezpečné, ako sa musíme o psíky starať, prečo je potrebné ich cvičiť a vychovávať.

Priebeh činnosti pri technike So psíkom je zábava

- Následne si každý žiak vyberie pastelku inej farby.
- Pri počúvaní vopred vybranej klavírnej skladby uvoľnenými ťahmi na ploche papiera naznačujú, ako sa psíky naháňajú, šantia, ale musia dbať na to, aby sa žiadnemu psíkovi nič zlé nestalo.
- Nakoniec žiaci reflektujú, ako sa im pracovalo v skupine s ostatnými žiakmi, čo im bolo príjemné/nepříjemné, čo sa im pri tom páčilo/nepáčilo, ako sa im pracovalo pri hudbe, ako sa im darilo, keď pracovali všetci naraz, z čoho mali najväčšiu radosť, ako sa cítili, keď im nejaký žiak zasiahol do ich priestoru, čo im pri vytváraní artefaktu spôsobovalo najväčšie ťažkosti, aké mali pocity, keď hovorili svoj názor pred ostatnými a iný žiak im do toho zasahoval, príp. to komentoval.

Priebeh činnosti pri technike Otvorme okno dokorán

- Žiaci si posadajú na zem okolo baliaceho papiera.
- Každý z nich si vyberie pastelku inej farby.
- Papier je potrebné rozdeliť na 4 časti, preto sa musia dohodnúť na výbere jedného člena zo skupiny, ktorý to urobí.
- Ďalší koho si zvolia, očísľuje okná číslicami 1, 2, 3 a 4.
- Do prvého okna každý svojou pastelkou nakreslí jednu ľubovoľnú vec, jeden obrázok. Všetci pracujú súčasne.
- Do druhého okna budú všetci naraz svojou pastelkou čo najviac čmárať.

Priebeh činnosti pri technike Otvorme okno dokorán

- Pri kreslení do tretieho okna prichádzajú postupne jeden po druhom a každý svojou pastelkou nakreslí časť obrázka.
- Do štvrtého okna čmárajú všetci naraz, ale každý na svojej ploche tak, aby bola vyplnená celá plocha papiera, pričom sa farbami môžu dotýkať, ale nie prekrývať.
- Nakoniec žiaci reflektujú, ako sa im pracovalo v skupine s ostatnými žiakmi, ako sa im pracovalo, keď činnosť vykonávali postupne jeden po druhom a ako sa im darilo, keď pracovali všetci naraz, aké emócie sa u nich prejavovali, keď niekto obsiahol výrazne väčšiu plochu na papieri na úkor iného žiaka, z čoho mali najväčšiu radosť, čo im pri práci spôsobovalo najväčšie ťažkosti, čo bolo pre nich najmenej príjemné, podľa čoho volili výber farby pastelky, čo ich viedlo k nakresleniu práve takého obrázka, ktorý nakreslili, ako sa cítil ten, koho si zvolili, že pôjde prvý a ako ten, čo išiel ako posledný, ako sa cítili, keď im nejaký žiak zasiahol do ich priestoru.

Analýza

Pozitíva

- Zvolené techniky boli pre cieľovú skupinu vhodné, nenáročné čo sa týka realizácie, zaujímavé, zábavné, dynamické.
- Techniky prispeli k rozvoju komunikačných schopností – žiaci dosahovali väčšiu zmysluplnosť rečového prejavu, boli schopní obhajovať vlastný názor a aktívne počúvať.
- Vnímali názorové odlišnosti ostatných členov skupiny a snažili sa ich rešpektovať.
- Ústretovým a otvoreným prístupom prispeli k príjemnej atmosfére v skupine.
- Vnímali pozitíva kooperácie v skupine.
- Pomocou výtvarných techník rozvíjali svoju kreativitu a tvorivosť.

Negatíva

- Žiaci nedokázali vždy postupovať podľa inštrukcií a pokyny bolo občas potrebné opakovať.
- Žiaci, ktorí boli zapojení do aktivity, boli veľmi temperamentní, výrazne aktívny a ťažšie výchovne usmerniteľní, z toho dôvodu mali ťažkosti s rešpektovaním hraníc a nezasahovaním do osobného priestoru iným žiakom.

Záver

- Nakoľko pozorujeme, že nám pozitíva vysoko prevažujú nad negatívami, vidíme opodstatnenosť realizácie týchto techník pre rozvoj sociálnych kompetencií u cieľovej skupiny.
- Vhodnosť výberu techník pozitívne reflektovali aj samotní žiaci.

Artefakt So psíkom je zábava

Artefakt So psíkom je zábava

Artefakt Otvorme okno dekorán

Ďakujem za pozornosť